

Posudek na bakalářskou práci Miroslavy Votrubové „Spolková republika Německo: sociální stát a reformy SPD-Hartz I-IV“

Bakalářská práce má rozsah 56 stran (včetně seznamu literatury) a 9 stran příloh.

V úvodu práce si autorka položila několik zásadních otázek, na které pak v práci hledá odpověď. Nelze tedy říci, že by práce byla pouze deskriptivním popisem reforem Hartz I-IV. Autorka logickým způsobem postupuje od zodpovězení otázek, co je sociální stát v Německu, jaká politika sociálního státu jako takový utváří a jakou roli v rámci německého sociálního státu hraje nezaměstnanost. Autorka tak vlastně téma své bakalářské práce zúžila na vyjasnění vztahu mezi sociálním státem a potřebou jej reformovat s přihlédnutím k aktuální hospodářské a společenské situaci ve Spolkové republice.

Oceňuji na autorce, že si vybrala toto ožehavé téma pro zpracování své práce, ačkoliv je zřejmé, že plné důsledky reforem sociálního státu v rámci Agendy 2010 nejsou v současné době ještě plně známy. Je s podivem a v tom souhlasím s tvrzením autorky v úvodu bakalářské práce, že ačkoliv je ve Spolkové republice téma reforem Hartz I-IV velmi ožehavé a aktuální, tak literatury věnující se této reformě je velmi poskrovnu a potřebné informace lze nalézt zejména na internetu nebo v nejrůznějších zprávách.

Formální stránka práce:

Na některých místech práce by bylo vhodné, kdyby autorka doplnila zdroj, ze kterého pochází tvrzená skutečnost - např. na str.9 u údajů nezaměstnanosti v nových spolkových zemích; na str. 12 učinit odkaz na inaugurační projev Horsta Köhlera; na str. 16, 18, 20, 21- doplnit odkaz na materiály, kde lze údaje nalézt. Obdobně na str. 25, kde se uvádějí historické skutečnosti.

V rámci pasáže na str. 11-13 by bylo vhodné propracovat ústavně právní chápání sociálního státu s ohledem na rozsáhlé komentáře k čl. 20 Základního zákona, které jsou dostupné v knihovně FSV UK (*Maunz, Theodor, Dürig, Günter Grundgesetz Kommentar, Mnichov-Berlín, 2001; Mangoldt, Klein, Starck Das Bonner Grundgesetz, Kommentar, Mnichov 2001*).

V rámci pasáže o významných historických předělech v ekonomickém vývoji Německa na str. 13-19 by bylo vhodné propracovat odkaz na pramenné materiály, neboť těch je dostatek (*Stolper, G. Deutsche Wirtschaft seit 1870, Tübingen, 1966; Feldman D. Armee, Industrie und Arbeiterschaft in Deutschland 1914 bis 1918; Albers, W. Soziale Sicherung, Stuttgart, 1982; Engert, J. Die wirren Jahre Deutschland 1945-1948, Berlin, 1996*).

Autorka se dopustila některých chyb gramatické charakteru, které ovšem nepřesahují běžný rámec chyb v těchto pracích: viz str.5-sklonný pád „Spolkové republiky Německo“. Na str. 8 „nezbytnou součást“ na místo „nezbytnou součástí“; na str. 9 „má bádání“ na místo „mé bádání“; „překovat“ na místo „překonat“ na str. 19; na str.23 „přestaví“ na místo „představí“; „am Arbetismarkt“ na místo „am Arbeitsmarkt“ na str. 23; na str.25 „v zápětí“ na místo „vzápětí“.

Po jazykové stránce by se měla autorky vyvarovat některým vzletným publicistickým a trochu klišé termínům, které do práce tohoto typu určitě nepatří-viz str. 9 „dláždí si cestičku do parlamentu“. Na str. 11 „samotný základní zákon ovšem nabádá k mnohem podstatnější

odpovědnosti“-jaké odpovědnosti a odpovědnosti za co? Viz na str. 11 „chopit se šance pro lepší budoucnost!“; na str. 19 „by přispívaly.....do státní kasy“; na str. 21 „interpretace těchto cílů, aby neměly tendenci se orientovat příliš „doleva““;

Zároveň je vhodné se vyvarovat některým nelogickým tvrzením: „v důsledku zvyšující se nezaměstnanosti se automaticky snižoval počet pracujících“- str. 15; na str. 17 „nastávající hospodářská recese z let 1974/1975 na sebe nechala dlouho čekat“.

Na str. 38 je nesrozumitelná věta „nejsou odváděny z jeho mzdy, která nesmí překročit měsíčně 400 euro Skutečnost je taková...“ (zřejmě chybí část věty).

Domnívám se, že by bylo vhodné v práci užívat obvyklé termíny pro překlad německých ústavních či státních orgánů, což by vedlo k fundovanějšímu vhledu do problému-viz str. 6-7 (Spolkový statistický úřad na místo Německý statistický úřad; Spolkový ústavní soud na místo Německý ústavní soud). Obdobně na str. 26 „ministrprezident“, k překladu se nabízí varianty ministerský předseda, popř. předseda vlády apod.

Na str. 10 autorka uvádí, že Hartzova komise uvedla zákony Hartz I-IV do praxe, tato komise ovšem zákony pouze zpracovala, do praxe je uvádí vždy vláda, nikoliv komise.

Po materiální stránce:

Lze polemizovat s autorkou, že „kritéria pro výběr nových zaměstnanců jsou rok od roku přísnější“ (viz str. 8), to zda někdo získá práci nebo nikoliv je spíše odvislé od poptávky a dynamiky hospodářství jak takového, než od standardů, které si stanoví zaměstnavatel pro přijetí nového pracovníka.

Na str.9 si žádá větší zdůraznění, že Základní zákon není obyčejným zákonem jednoduchého práva, ale že se jedná ve své podstatě o ústavu Spolkové republiky.

Domnívám se, že by bylo vhodné v práci vynechat některé zkratkovité pasáže, kterými autorka uvádí vzhled do aktuálních problémů, tyto subkapitoly nejsou ku kvalitě práce-viz shrnutí hospodářského vývoje od roku 1950-1998 na jedné straně-viz str. 25.

Na str. 35 je nutné rozvést, jak probíhalo vyjednávání o jednotlivých zákonech tvořících Hartz I-IV. Prosté konstatování, že první zákon platí od 1. ledna 2003 a poslední vstoupil v platnost 1. ledna 2005 nepostačuje.

Celá struktura práce má vyvrcholit rozbořením jednotlivých reform Hartzova konceptu. Nicméně autorka se např. s Hartz I vypořádává na 1 straně (viz 36-37), ačkoliv sama uvádí, že „první Hartzův zákon je velice rozsáhlý“. K obhajobě navrhuji, aby autorka objasnila pojem „Nachhaltigkeitsprämie“ a vyjádřila se k ostatním složkám tohoto reformního zákona (např. bezúročná půjčka při stěhování za prací; nahlašovací povinnost při ztrátě zaměstnání; peněžní odpočet za každý den nesplnění nahlašovací povinnosti). Zároveň by autorka měla objasnit, zda PSA mohou být pouze německé společnosti, nebo i zahraniční podniky či organizace.

Autorka popisuje na str. 38 „minijob“, ale omezuje se pouze na tzv. geringfügiger Job a naprosto opomíjí, že existují také kurzfristiger Job, které nejsou limitovány příjmy, ale pracovními dny v rámci roku. Speciální kategorií v rámci minijobs jsou výpomoci v domácnosti, kdy se neplatí sociální pojištění, dále autorka neuvádí ani zmínku o tom, že člověk, který přijme minijob, je povinen tuto skutečnost nahlásit u jedné z centrál (Essen, Cottbus, Gelsenkirchen). Dále je nutné doplnit kapitolu o výjimky pro přijímání těchto pracovních míst u studentů, předčasných důchodců apod.

U midijobs autorka zcela opominula přehled, kolik Ich-AG bylo realizováno, ačkoliv tyto údaje jsou dostupné. Navíc terminologie Ich-AG není přesná, zákon hovoří o tzv. Existenzgründungszuschuss (ExGZ). Žádost o ExGZ je nutné doložit posudkem, který bude smysluplný (Tragfähigkeitsprüfung). Tyto údaje a jejich podrobné rozvedení v práci chybí.

Od 11.7.2003 jsou navíc aplikovány i tzv. Familien-AG apod. Familien-AG má také úzkou provázanost s Kleinunternehmenförderungs-gesetz, což umožňuje zaměstnávat i cizí osoby, nejenom tedy rodinné příslušníky.

S institutem Ich-AG se nelze vypořádat na půl stránce (viz str. 39).

V rámci pasáže věnované Hartz IV autorka opětovně zcela opomíjí podrobnosti celého modelu vytvoření ALG II- např. možnosti přivýdělku k ALG II a tzv. „1-euro Jobs“, povinnost osoby pobírající ALG II přijmout práci, otázky majetku započitatelného do ALG II, otázka tzv. přiměřeného bydlení apod.

Závěr:

Práci hodnotím zejména s ohledem na velmi omezený rozbor konkrétních aspektů reformy Hartz I-IV, ke kterým měla práce i s ohledem na autorkou vytýčené cíle směřovat, jako dobrou.

V Praze dne 24.5.2006